

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Гриша Стефанов Матеев, д.м.

Доцент в Катедра по „Дерматология и венерология”
Медицински факултет, Медицински Университет – София

На дисертационен труд на тема „КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ ПРИ ПАЦИЕНТИ С НЯКОИ ХРОНИЧНИ ДЕРМАТОЗИ – АСОЦИАЦИИ С КЛИНИЧНАТА КАРТИНА И ТЕРАПИЯТА НА ЗАБОЛЯВАНЕТО“, представен за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление „Медицина“ 7.1, специалност „Дерматология и венерология” шифър 03.01.21 с автор Д-р Вероника Христова Гинчева, докторант по докторска програма „Дерматология и венерология“ в Медицински университет – Плевен, Медицински факултет Катедра по дерматология и венерология и научен ръководител Проф. д-р Димитър Константинов Господинов дмн.

Назначен съм за рецензент по процедура на публична защита към Катедрата по Дерматология, венерология и алергология на МУ Плевен на горепосочения дисертационен труд с решение на Академичния съвет на Медицински университет Плевен (Протокол № 8/26.03.2018) и със Заповед на Ректора № 683/27.03.2018 г. Предоставената ми документация е съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Плевен.

Декларирам, че нямам общи научни трудове с дисертанта д-р Вероника Христова Гинчева.

Актуалност на дисертационната тема

Дисертационният труд на д-р Гинчева е посветен на един изключително важен както от медицинска, така и от социална гледна точка проблем, какъвто е качеството на живот при пациенти с хронични кожни заболявания и асоциацията му с тежестта на клиничната картина и провежданата терапия.

Като термин от социалните науки понятието „качество на живот” (КЖ) придобива голяма обществена значимост през последните 50 години, а в днешно време се концентрира и обхваща области от живота на

индивида като лично и обществено здраве, професионални и лични взаимоотношения, образование, политика и социални контакти, влияние на средата. Въпреки, че повечето кожни болести не оказват директен ефект върху живота на пациентите, тези от тях, които са хронични и терапевтично резистентни имат сериозно потискащо влияние върху качеството им на живот и засягат всички аспекти на живота (физически, социални и ментални функции). Същевременно, не без значение е и финансовата тежест на заболяването, което включва медицински и други непредвидени разходи, абсентеизъм и пр.

Сериозните клинични симптоми като сърбеж, болка и дискомфорт оказват директно психологично влияние върху пациентите. Всички техни социални, професионални и физически дейности включващи работа, почивка, спорт и семейни ангажименти, могат да бъдат неблагоприятно повлияни поради засягане на видими участъци по кожата или неудобството на пациентите да споделят проблема с други хора. С времето някои лечебни подходи могат да влошат КЖ заради неудобствата, свързани с използването на локални средства и емолиенти.

Измерването на въздействието на кожните заболявания върху КЖ подобрява комуникацията лекар – пациент и помага в избора на терапия на болестта, вкл. оценката на съотношението полза/риск на алтернативни терапевтични интервенции.

Настоящото изследване разглежда въздействието на предимно хронично протичащи дерматози върху КЖ сред възрастни пациенти, стационарно лекувани в плевенската Кожна клиника за тригодишен период.

До сега у нас не са правени подробни проучвания върху качеството на живот при пациенти с хронични кожни заболявания. Не е изследвана и асоциацията с клиничната картина и терапията. Това дава основание на докторантката да проведе това обширно и задълбочено проучване в една трудна и неразработена област на знанията ни за качеството на живот при пациенти с хронични кожни заболявания.

Дисертационен труд на д-р Вероника Гинчева съдържа 153 стандартни машинописни страници и е онагледен с 34 таблици и 33 фигури, две приложения. Библиографският списък съдържа 185 литературни източника, от които 11 на кирилица.

Разпределението е както следва: съкращения – 1 страница, обзор – 36 страници в 2 раздела, цел и задачи – 1 стр., материали и методи – 14стр., резултати – 37 стр. в 4 раздела, обсъждане – 37 стр, изводи – 4 стр., 21 на брой, приноси – 2 стр., 6 на брой; от тях 2 оригинални, 2 научно-теоретични и 2 с научно-практичен и пътвърдителен характер.; книгопис – 22 страници.

Познаване на проблема и литературен обзор

В разработката си д-р Гинчева си поставя за цел да проучи качество на живот при пациенти с някои хронични дерматози и асоциациите с клиничната картина и терапията на заболяването

На базата на книгопис със 185 заглавия, дисертанта прави задълбочен литературен обзор, публикуван на 36 страници. Обзорът е обширен и представя компетентно съвременното състояние на проблемите свързани с КЖ. Прави впечатление задълбоченото познаване на литературата, включително и най-новите разработки по проблема (94 заглавия са от публикации между 2010 и 2017 г., а има дори цитат от 2018 г.), както и много коректното ѝ цитиране. Цитирани са и достатъчно български автори, които са работили по тази тема, включително дисертации, обзори, консенсуси на Българското дерматологично дружество и монографии на български за периода от последните 8 години. Обзорът завършва с обобщение където се извеждат дискутабилните и нерешени въпроси, нуждаещи се от допълнителни изследвания и проучвания.

Целта на дисертационния труд логически произлиза от заключенията в обзора и за реализирането ѝ дисертанта си поставя 7 задачи.

В раздел материали и методи, с обем общо 14 страници, са представени пациентите, разделени в 4 групи:

- **Група от 191 болни с различни дерматози, лекувани стационарно в Клиниката по кожни и венерически заболявания на УМБАЛ – Плевен за едногодишен период (01.01.2015 г. – 31.12.2015).**
- **Група от 515 болни с хронични кожни заболявания, лекувани стационарно в Клиниката по кожни и венерически заболявания на УМБАЛ – Плевен за тригодишен период (01.01.2015 г. – 31.12.2017).**
- **Група от 128 амбулаторно лекувани пациенти с псориазична болест:**

- **Група 32 пациенти с лек до тежък псориазис**, лекувани локално с патентованата комбинация Calcipotriol/Betamethasone гел. От тях 19 (59%) са мъже и 13 (41%) са жени, на възраст от 18 до 80 години (средна 44.4 г.).
- **И група 96 пациенти с тежка форма на псориазис**, лекувани системно с Adalimumab 40 mg. флакони за подкожно приложение. От тях 73-ма (76,8%) са мъже, а жените са едва 22 (25,2%) на средна възраст 54,4 г.

Броят на лицата в отделните групи е напълно достатъчен за прецизна статистическа обработка.

Използваните методи са разделени на клинични, лабораторни, епидемиологични и статистически, със съответното подробно описание на всеки един от тях.

Клиничните методи включват:

- Срезово епидемиологично проучване върху 191 възрастни пациенти с остри и хронични кожни заболявания, постъпили в клиниката за периода 01.01.2015 г. – 31.12.2015 г.
- Срезово епидемиологично проучване върху 515 възрастни пациенти с хронични кожни заболявания, постъпили в клиниката за периода 01.01.2015 г. – 31.12.2017 г.
- Проспективно отворено клинично проучване за проследяване подобрието в качеството на живот при 32 пациенти с лека и средно тежка форма на псориазис на възраст над 18 г. в хода на 8 седмична локална терапия с calcipotriol/betamethasone гел.
- Проспективно отворено клинично проучване за проследяване подобрието в качеството на живот при пациенти с тежка форма на псориазис, системно лекувани (с подкожни апликации) с TNF α -рецепторен инхибитор (adalimumab),

За определяне на тежестта на псориазиса са използвани стандартните специфични методи – Body Surface Area (BSA), Psoriasis Area and Severity Index (PASI), Dermatology Life Quality Index (DLQI), Investigator Global Assessment, mod. 2011 (IGA MOD 2011) , както и визуална аналогова скала (VAS) за определяне тежестта на болката.

Статистическите методи са обичайните, използвани в научни изследвания в медицината – параметрични и непараметрични, корелативен и вариационен анализ, изследване на риска и пр.

Всичките използвани методи са адекватни на поставените задачи и позволяват постигането на точни резултати. Описанието им е коректно, пълно и точно, а овладяването им е изключително сериозно постижение за дисертанта.

Изводите са събрани в две големи групи – изводи от епидемиологичните срезове проучвания и изводи от проспективните отворени клинични проучвания. В първата група те са 11, а във втората 10. Всички изводи са обосновани и доказани.

Приносите разделени традиционно на оригинални, научно-теоретични и научно-практически и потвърдителни. Приемам посочените от автора 6 приноси на дисертацията.

Във връзка с дисертационния труд са отпечатани 4 статии в български списания, от които едната на английски език, и са представени 4 орални презентации на национални конгреси и международни форуми, резюме от участие в чужбина е публикувано в журнал с импакт фактор.

Д-р Гинчева е положила голям труд и е постигнала отлични резултати.

В заключение оценявам положително дисертационния труд на Д-р В. Гинчева. Основанията за това е факта, че в настоящата работа са събрани едни наистина съвременни проучвания върху актуалната тема каквато е качеството на живот при болни с хронични дерматози.

Считам, че дисертационен труд на тема „Качество на живот при пациенти с някои хронични дерматози – асоциации с клиничната картина и терапията на заболяването“ отговаря на изискванията за докторска дисертация в Р. България. Давам положителната си оценка и предлагам на членовете на Научното жури да се присъди на д-р Д-р Вероника Христова Гинчева образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Дерматология и венерология“.

20. април 2018 г.
гр. София

Рецензент:
Доц.д-р Гриша Стефанов Матеев